

Wypisów z E. mobilizacji

sk. przekazała  
ze Kuywik

dwier:  
meryne Pilszak



AK  
W-ue

GILEWICZ Grazyna

- I u. Brachocke
- II u. Smolska
- III u. Pilszak

po "Grazyna"

2736 / WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — GILÉWICZ Grzegorz

2736/WSK

**I. Materiały dokumentacyjne**

I/1 – relacja właściwa ✓

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora ✓

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

**II. Materiały uzupełniające relację** —

**III. Inne materiały** (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne...

**IV. Korespondencja** ✓

1. 2 FAPAK

**V. Wypisy ze źródeł** [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

**VI. Fotografie** ✓



# I/1 RELACJA WKĄŚCIWA

- Relacja utasme, Londyn 2001, mps 100p. | k. 1, s. 1.
- Uzupełnienie relacji, Londyn 2002, mps. 100p. | k. 2, s. 2-3.



Wpłynęło dnia 6.04.  
L.dz. B23. HSK 01

Do  
ARCHIWUM POMORSKIE AK  
TORUN

RELACJA WSK dotyczy GRAŻYNA PILSZAK - PSEUDONIM "GRAŻYNA"

Grażyna PILSZAK z domu GILEWICZ primo voto BROCHOCKA secundo voto SMOLSKA  
córka Czesławy Martynty z domu CHROSTOWSKIEJ | Czesława GILEWICZA adwokata.  
zamieszkałej w Warszawie |

Urodziłam się w Warszawie 31 grudnia 1924 roku i uczeszczałam do gimnazjum królowej  
Jadwigi gdzie

ukończyłam liceum humanistyczne w czerwcu 1944 roku. W okresie okupacji niemieckiej  
uczęszczałam na komplety tajnego nauczania i byłam na utrzymaniu matki a ojciec mój  
był w obozie niemieckim Woldenberg

W czasie okupacji zostali aresztowani i zgineli na Pawiaku Anna z Gilewiczów  
BIAŁOKUROWA i jej mąż dr generał Franciszek BIAŁOKUR a Kazimierz i Juliusz Gilewicz  
zostali rozstrzelani w Oświęcimiu w 1943 roku przy czym Juliusz Gilewicz po ucieczce  
Witolda PILECKIEGO przejął dowództwo komórki AK na terenie obozu Oświęcim. - JEJTO  
HOJA WATRZEŻA RODZINA (LONDYN - OSWIĘCIM WACŁĘCY - JOSEF GARLINIKI)

FRANCISZEK

W marcu 1942 roku zostałam zaprzysiężona przez majora Józefa Boruckiego pseudonim  
"Bryła" i zostałam łączniczką Drugiego Oddziału Okręgu Warszawa. Przez cały okres  
do Powstania Warszawskiego pozostawałam w tej samej jednostce i pełniłam tą samą  
funkcję. Moim bezpośrednim przełożonym był porucznik Maciej Brochocki, pseudonim  
"Luśniak" - D12 podległy bezpośrednio majorowi Bryła - D2.

Od pierwszego do ostatniego dnia Powstania brałam udział w akcji utrzymując łączność  
między PKO i Powiślem - ONAZ WALKAWA - ŚRODKIEM POŁUDNIE

Z Powstania wyszłam jako ludność cywilna i po ujawnieniu się naszej komórki w 1947  
moi przełożeni major Witoild KWIECINSKI i Anna LIWINOWICZ zostali aresztowani i  
przebywali w więzieniu do 1956 roku. Historia naszego oddziału została zawarta w  
książce Anny Ruszkiwicz Litwinowicz "TRUDNE DECYZJE - Kontrwywiad Okręgu Warszawa  
AK 1943 - 1944 Więzienie 1949 - 1954" W 1949 roku ukończyłam na Uniwersytecie  
imienia Mikołaja Kopeernika w Toruniu studia prawnicze uzyskując tytuł magister prawa.  
Po aplikacji zostałam sędzią początkowo sądu rejonowego a następnie sądu  
wojewódzkiego w Warszawie w instancji rewizyjnej. Dnia 31 grudnia 1985 roku zostałam  
przeniesiona na emeryturę. Nigdy do żadnej partii politycznej nie należałam.

W dniu 23 września 1944 rku zostałam odznaczona za działalność konspiracyjną  
brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami, a w latach następnych Krzyżem AK, Medalem  
Wojska i szeregiem odznaczeń państwowych za działalność zawodową. Łącznie ze złotym  
Krzyżem Zasługi.

Od 1990 roku czasowo mieszkam w Londynie gdzie zetknęłam się z szeregiem moich  
konspiracyjnych przyjaciół łącznie z Jolą Paulińska, Marysią Rospędzihowską i Januszem  
Cywińskim. . Obydwaj moi synowie mieszkają również zagranicą -  
ZŁĘCZAM ZBĘDĘCIE Z CZARÓW OKUPACJI ORAZ ODBITKĘ KSIĘGI  
ŚWIADECTWA J LUBU - ŚLUBU WZIELIEMAM KL. STEFANA  
PIOTROWIKU - wyd. BIBLIA - PREFEKT PRYWATNEJ  
SZKOŁY PRZED WOJNĄ - ZYLBERK - PLATER.

Wniosek 23. marca 2001r.

Grażyna Pilszak



Do  
ARCHIWUM POMORSKIE AK  
TORUN

RELACJA WSK DOŁYCY GRZYMA PIŁSĄK - PRZEWODNIK / PRZEWODNIK

Grzyma PIŁSĄK z domu GILWICZ przy ul. BRONISŁAWA 200 w Toruniu  
cicha / Cicha Wskazywał z domu GILWICZ przy ul. BRONISŁAWA 200 w Toruniu  
zamieszkałej w Warszawie ul. Kolejowa 120 tel. 823 4123

Urodził się w Warszawie 31 grudnia 1924 roku i uczestniczył w gimnazjum w Warszawie

W 1942 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1943 roku do

W 1945 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1946 roku do

W 1947 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1948 roku do

W 1949 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1950 roku do

W 1951 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1952 roku do

W 1953 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1954 roku do

W 1955 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1956 roku do

W 1957 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1958 roku do

W 1959 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1960 roku do

W 1961 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1962 roku do

W 1963 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1964 roku do

W 1965 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1966 roku do

W 1967 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1968 roku do

W 1969 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1970 roku do

W 1971 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1972 roku do

W 1973 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1974 roku do

W 1975 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1976 roku do

W 1977 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1978 roku do

W 1979 roku w Warszawie wstąpił do Związku Młodzieży Socjalistycznej (ZMZ) i w 1980 roku do

I/A-2

Londyn 27 styczeń 2002 roku.

P. V.

Grażyna Pilszak  
2 Belsize Grove,  
Londyn NW3 4UR  
FLAT 11

Wpłynęło dnia 5.02.  
Licz. 317 NSK 0002

Pani Dorota Kromp  
Archiwum WSK  
Ref:

1.dz.3016/WSK2001

2736/WSK

Szanowna Pani,

Dziękuję za list z dnia 13IX2001r. Postaram się w miarę moich możliwości odpowiedzieć na Pani pytania jak najobszerniej i zwięźle.

- Daty ślubów: - 23 września 1944r. ślub z Maciejem Brochockim,  
- 11 kwiecień 1950r. z Wiktorem Solskim, z tego małżeństwa mam syna Marcina, Piotra, Adama Gilewicz – Smolskiego.  
- 23 kwiecień 1957 r. z Jerzym Pilszakiem, z tego małżeństwa mam drugiego syna Grzegorza, Czesława Pilszaka.
- Prywatna Szkoła Powszechna im. Zofii Wołoskiej w Warszawie przy ul.Piusa XI 28 (obecnie Piękna). Ukończyłam ją w 1937r. Następnie gimnazjum im. Królowej Jadwigi. U Królowej Jadwigi również uczęszczałam na tajne komplety zakończone maturą w 1944r. Dyrektorką przez cały czas aż do końca wojny była pani Marta Frankowska a jedną z nauczycielek była moja ciotka Anna z Gilewiczów Białokuruwa.
- Podczas wojny matka nie pracowała, utrzymywaliśmy się ze sprzedaży pamiątek rodzinnych a następnie jak większość społeczeństwa z drobnego handlu i pomocy rodziny.
- Do konspiracji zostałam wprowadzona przez podporucznika AK Macieja Brochockiego.
- Jako łączniczka wykonywałam swoje zwykłe zadania wynikające z tej funkcji (meldunki, prasa, broń) a ponadto niejednokrotnie prowadziłam rozpoznania jednostek stacjonujących na terenie Warszawy.
- W czasie Powstania byłam cały czas ze swoją jednostką.
- Po wojnie do wiosny 1950 roku mieszkałam w Toruniu gdzie ukończyłam uniwersytet i odbyłam część swojej aplikacji, którą kończyłam w Warszawie w grudniu 1950 nominacją na asesora Sądu Okręgowego w Warszawie. Od tego czasu mieszkałam na stałe w Warszawie i pracowałam w Sądach Warszawskich. W styczniu 1954 roku na własną prośbę wyszłam z Sądu. Byłam do tego zmuszona szykanami doznawanymi od byłego aplikanta mojego ojca pana Kleniewskiego, który zajmował wtedy stanowisko prezesa Sądu Powiatowego. Szykanowana byłam za swoje pochodzenie i przynależność do AK. Po wyjściu z sądu byłam radcą prawnym Miejskich Ciepłowni w Warszawie i Spółdzielni Mieszkaniowo-Budowlanej w Brwinowie. Po wielu perypetiach i zmianach kadrowych w wymiarze sprawiedliwości we wrześniu 1956 roku powróciłam na stanowisko sędziego w Sądach Warszawskich, które to piastowałam do 31 grudnia 1985 roku,



kiedy to przeniesiono mnie na emeryturę bez możliwości przedłużenia pracy zawodowej z powodów Solidarnościowych. We wrześniu 1990 roku wyjechałam do Wielkiej Brytanii gdzie mieszkam do dziś.

- Jeśli chodzi o wspomnianą przez Panią kobietę o pseudonimie „Grażyna” muszę stwierdzić, że na, tyle co mnie pamięć nie myli byłam jedyną w II Oddziale Komendy AK Okręgu Warszawskiego noszącą ten pseudonim. Niestety to chyba nie moje „Virtuti”. Nie oceniam swoich zasług tak wysoko.
- Jeśli chodzi o relacje dotyczące moich koleżanek z AK muszę się przyznać, że zgodnie z wydanym nam poleceniem wymazałam z pamięci większość wiadomości. Te, które pamiętałam przekazałam już wcześniej mojej koleżance z AK, pani Annie Ruszkiewicz-Litwinowicz i możecie państwo je otrzymać po skontaktowaniu się z panem Andrzejem Kunertem, który to posiada jej rękopis. Rękopis ten jest dużo obszerniejszy niż sama książka.
- Chciałam jeszcze dodać, że ojciec mój, przedwojenny adwokat po powrocie z oflagu został mianowany vice-prezesem Sądu Okręgowego w Toruniu i przewodniczącym wydziału handlowego tegoż sądu. W tym samym czasie był starszym asystentem przy katedrze prawa handlowego UMK.
- Młodszy brat mojego ojca Waław Gilewicz wy dostał się z Polski po przez Węgry i Francję do Wielkiej Brytanii gdzie podobno był jednym z największych asów „dwójki”. Piszę podobno, ponieważ on sam nigdy o tych czasach nie chciał mówić a tylko mogłam się o tym dowiedzieć z innych źródeł. Po wojnie pozostał on do śmierci w 1984r w Londynie nie przyjmując obywatelstwa Brytyjskiego, nigdy się nie zrzekł obywatelstwa polskiego, choć do Polski nigdy nie wrócił gdyż jak twierdził nie o taką Polskę walczył.

Posiadam wiele dokumentów, które mogę państwu udostępnić w późniejszym czasie. Niestety dokumenty te znajdują się w Warszawie a ja jestem w Londynie. Jak tylko będę w Polsce postaram się przyjechać do Torunia, co na pewno mi sprawi dużą przyjemność wtedy się skontaktuje z Panią osobiście i udostępnię dokumenty, które posiadam. Więcej informacji może podać Pani wspomniany już pan Janusz Cywiński.

Z poważaniem,

*Grażyna Pilszak*

Grażyna Pilszak.

1/2 DOKUMENTY (SENSU STRICTO) DOTYCZĄCE OSOBY RELATORA

- Świadectwo ślubu, wkp. Iksowo 1, k. 1, s. 1.







IV/1 KORESPONDENCJA Z TAPAK

- 200 tez. I/1 - uzupełnienie relacji





# MEMORIAL

General Marii Wittek

FUNDACJA  
 Pomorskie Armii Krajowej  
 ul. W. Derby 2, tel. 65-22-186  
 83-100 TORUŃ

1.dz.622 WSK

Toruń 22 II 2002 r.

Pani Grażyna Pilszak  
 2 Belsize Grove,  
 Londyn NW3 4 UR  
 FLAT 11

Szanowna Pani,

Dziękuję za list i odpowiedź na moje pytania. Przesłane dane stanowią cenne uzupełnienie Pani relacji. Cieszę się, że planuje Pani odwiedzić Toruń i naszą Fundację. Miło nam będzie Panią gościć. Dokumenty związane z Pani osobą (lub chociaż ich kserokopie), które zechce nam Pani udostępnić stanowiąc będą niewątpliwie ważne źródło dla historyków.

Szanowna Pani, zwracam się również do Pani z inną prośbą. Fundacja „Archiwum Pomorskie Armii Krajowej” funkcjonuje dzięki finansowemu wsparciu darczyńców. Cenna jest dla nas każda złotówka. Poszukujemy sponsorów, firm i instytucji, które byłyby gotowe wspomóc naszą działalność utrwalającą walkę żołnierzy AK na Pomorzu i kobiet-żołnierzy na wszystkich frontach II wojny światowej. Czy mogłaby Pani polecić nam ewentualnych sponsorów? Prosimy o pomoc w tej sprawie.

Załączam serdeczne pozdrowienia.

Z wyrazami szacunku

*Dorota Kromp*  
 Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

Op. me  
 C. 32. 317 WSK 02



# MEMORIAŁ

Generał Marii Wittek

Toruń 29 XI 2001 r.

Pani Grażyna Pilszak

01-598 Warszawa

1.dz.4299 WSK

Szanowna Pani,

Dziękuję za list. Szkoda, że nie mogła być Pani na naszej Sesji poświęconej Delegaturze Rządu. Spotkała się, z dużym zainteresowaniem środowisk kombatanckich, a także młodzieży licealnej i przedstawicieli wojska. W kwietniu lub maju 2002 r. materiały z tej Sesji zostaną opublikowane i będzie możliwość ich nabycia.

Załączam serdeczne pozdrowienia i czekam na materiały od Pani.

Z wyrazami szacunku

*Dorota Kromp*  
Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

odp. me  
L.dz. 4156 WSK 01



Kraków 9.11.02 IV-3

Francisze PILSZA  
Kraków 01-585

Wpłynęło dnia 13 XI  
Licz. 4156 HSK 1001  
D.O.

Archiwum Towarzystwa Ak  
Inżynierów i Techników  
we wszystkich branżach. Między innymi  
projektów. Pierwszym, że i okami-  
nami wreszcie rozmówiłem, ale nie  
było mnie w Krakowie, to się po  
krytycznie mieszkać odprawił.  
W najbliższej przyszłości w sprawie  
mojej pracy dot. dyskusji o upa-  
wnej.

Z pozdrowieniami  
fr. Pilsza



MEMORIAŁ  
General Marii Wittek

Toruń 13 IX 2001 r.

Pani Grażyna Pilszak

1.dz.3016 WSK 2001 r.

01-589 Warszawa

Szanowna Pani,

W kwietniu br. za pośrednictwem p. Izabeli Kuczyńskiej wpłynęła do naszego Archiwum Pani relacja z przebiegu służby wojennej. Na jej podstawie założyłam teczkę osobową o numerze inwentarza 2736/WSK. Dziękuję za przekazanie swojej relacji. Przeczytałam ją z zainteresowaniem i chciałam Panią prosić o uzupełnienie następujących informacji: daty służbow. szkoła podstawowa (jaka i lata uczęszczania), czym zajmowała się matka w czasie okupacji, dane osób związanych z tajnym nauczaniem, kto Panią wprowadził do konspiracji, czy może Pani dokładniej opisać jak wyglądała Pani praca w Komendzie Okręgu, jaki miała Pani przydział w Powstaniu, dokładniej życiorys powojenny (miejsca zamieszkania, praca, dokładne daty) Proszę także o przesłanie dokumentów lub ich kserokopii związanych z Pani służbą wojenną (np. oświadczenia świadków, legitymacje odznaczeń itp.), a także innych dokumentów prywatnych (np. metryka urodzenia, świadectwa, zaświadczenia z pracy itp.).

Szanowna Pani, prof. Elżbieta Zawacka pisze książkę o kobietach odznaczonych Orderem Virtuti Militari. Czy posiada Pani jakiegokolwiek informacje o kobiecie o ps. „Grażyna” (NN) odznaczonej tym orderem? Bardzo proszę o pomoc w tej sprawie.

Niedawno skontaktował się z nami pan Janusz Cywiński oferując pomoc w przekazaniu relacji kobiet z Oddziału Drugiego Komendy Okręgu Warszawa. Może Pani zechciałaby również napisać relacje swoich koleżanek? Wszelkie informacje o kobietach-żołnierzach są dla nas niezwykle cenne.

Szanowna Pani jeszcze raz dziękuję za przekazanie swojej relacji, załączam serdeczne pozdrowienia i mam nadzieję, że zechce Pani z nami współpracować.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

pienwszy  
list



Mrs G. Pilszak  
Flat 11, Atina Court  
2 Belsize Grove  
London NW3 4UR

T: 236/WSK

AK  
W-we  
Kom. Okr.  
II Oddz.

GILEWICZ Gnezyne  
T. v. Brodacka  
1939 Pilszak  
ps. "Gnezyne"

Wypisy ze 2 oddet - a

D. br. 1. 07.

T: 27 36 / WSK

AK  
W-we  
K. okr.  
II Oddz.

GILEWICZ Grzegorz

I v. Brodacka

II v. Pilszak

ps. "Grzegorz"

- pracownik Oddziału Drugiego na stanowisku adiutanta szefa

adres:

01-585 W-we,

Zob. List y. Cywińskiego lp. 183/2001 B.288 /  
z 27 VIII 2001 r. - korespondencje E.2.

D. Kw. IX 2001.



I: 2736 / WSK

GIL EWICZ Gnozyne

AK  
W-WR

I v. Brodacke

II v. Smolke

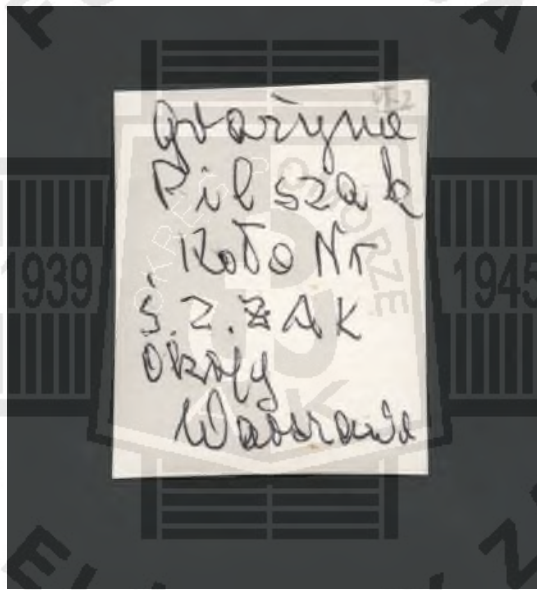
III v. Pilzok

po. "Gnozyne"

VI Fotografie - 1 losy.







GILFOWICZ Grażyna

